A TÖRVÉNYSZÉK ÍTÉLETE (negyedik tanács)

2010. október 26.*

A T-23/09. sz. ügyben,

a **Conseil national de l'Ordre des pharmaciens (CNOP)**,

a **Conseil central de la section G de l'Ordre national des pharmaciens (CCG)** (székhelye: Párizs [Franciaország], képviselik kezdetben: Y.-R. Guillou, H. Speyart van Woerden, T. Verstraeten és C. van Sasse van Ysselt ügyvédek, később: Y.-R. Guillou, L. Defalque és C. Robert ügyvédek)

felpereseknek

az **Európai Bizottság** (képviselik: A. Bouquet és É. Gippini Fournier, meghatalmazotti minőségben)

alperes ellen

* Az eljárás nyelve: francia.

a COMP/39510. sz. ügyben a 2008. október 29-i C (2008) 6494 bizottsági határozat megsemmisítése iránti kérelem tárgyában, amellyel a Bizottság a[z EK 81. cikkben] és [EK 82. cikkben] meghatározott versenyszabályok végrehajtásáról szóló, 2002. december 16-i 1/2003/EK tanácsi rendelet (HL 2003. L 1., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 2. kötet, 205. o.) 20. cikkének (4) bekezdése alapján elrendelte, hogy az Ordre national des pharmaciens (ONP), a CNOP és a CCG vizsgálatnak vessék alá magukat,

A TÖRVÉNYSZÉK (negyedik tanács),

tagjai a tanácskozás során: Czúcz O. elnök (előadó), I. Labucka és K. O'Higgins bírák,

hivatalvezető: T. Weiler tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2010. február 23-i tárgyalásra,

meghozta a következő

Ítéletet

Jogi háttér

1 Az [EK 81. cikkben] és [EK 82. cikkben] meghatározott versenyszabályok végrehajtásáról szóló, 2002. december 16-i 1/2003/EK tanácsi rendelet (HL 2003. L 1., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 2. kötet, 205. o.) 20. cikke így szól:

„(1) A Bizottság az e rendeletben ráruházott feladatok teljesítése érdekében a vállalkozásokkal és a vállalkozások társulásaival kapcsolatos minden szükséges helyszíni vizsgálatot lefolytathat.

[…]

(4) A vállalkozások és vállalkozások társulásai kötelesek magukat a Bizottság által határozatban elrendelt helyszíni vizsgálatnak alávetni. A határozat meghatározza a helyszíni vizsgálat tárgyát és célját, megjelöli a vizsgálat kezdetének napját, és feltünteti a 23. és 24. cikkben előírt büntetéseket, valamint azt a jogot, hogy a határozat a Bírósággal felülvizsgáltatható […].”

A jogvita előzményei

2 A felperesek, a Conseil national de l'Ordre des pharmaciens (a gyógyszerész kamara nemzeti tanácsa; CNOP), a Conseil central de la section G de l'Ordre national des pharmaciens (a nemzeti gyógyszerész kamara G. szekciójának központi tanácsa; CCG), az Ordre national des pharmaciens (nemzeti gyógyszerész kamara; ONP) a címzettjei a COMP/39510 ügyben a 2008. október 29-én hozott C (2008) 6524 bizottsági határozatnak (a továbbiakban: megtámadott határozat), amellyel a Bizottság a[z EK 81. cikkben] és [EK 82. cikkben] meghatározott versenyszabályok végrehajtásáról szóló, 2002. december 16-i 1/2003/EK tanácsi rendelet (HL 2003. L 1., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 2. kötet, 205. o.) 20. cikkének (4) bekezdése alapján arrakötelezte a felsoroltakat, hogy vizsgálatnak vessék alá magukat. A Bizottság egy ugyanazon a napon hozott másik határozatában továbbá ugyanebben az ügyben a Laboratoire Champagnat Desmoulins Philippakis vállalkozást is arra kötelezte, hogy vizsgálatnak vesse alá magát. Az utóbbi határozat a T-24/09. sz. kapcsolódó ügy tárgyát képezi.

Az ONP-ről és tanácsadó szerveiről

3 Az ONP-re és tanácsadó szerveire a francia közegészségügyi kódex irányadó (a továbbiakban: közegészségügyi kódex).

4 A közegészségügyi kódex L 4231-1. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Az [ONP] célja:

1. [a] szakmai kötelezettségek tiszteletben tartásának biztosítása;

2. [a] szakma becsülete és függetlensége védelmének biztosítása;

3. [a] gyógyszerészek szakértelmének felügyelete;

4. [a] közegészség és az ellátás minőségének, és különösen a szakmai aktusok biztonságának előmozdításához való hozzájárulás.

Az [ONP] tömöríti a Franciaországban hivatásukat gyakorló gyógyszerészeket."

5 A közegészségügyi kódex L 4232-1. cikke kimondja, hogy az ONP hét szekcióból áll, amelyeknek mindegyike – az E. szekció kivételével, amelynek tömörítő elve földrajzi alapú – a gyógyszerészet egy-egy sajátos szakágának gyakorlásán alapul (laboratóriumi, gyártási, nagykereskedelmi értékesítési, szabadfoglalkozású orvosbiológiai elemző és kórházi laboratóriumi, valamint kórházi gyógyszerészeti szakág). A G. szekcióba tartoznak az állami és magán orvosbiológiai elemzőlaboratóriumokban dolgozó biológus gyógyszerészek. Az egyes szekciókat külön-külön központi tanácsok működtetik.

6 Az ONP a CNOP, a központi tanácsok – többek között a CCG – és a regionális tanácsok köré szerveződik. A közegészségügyi kódex L 4232-1. cikke úgy rendelkezik, hogy az ONP egyes tanácsai polgári jogi jogalanyisággal rendelkeznek.

A megtámadott határozatról

7 A megtámadott határozat első négy preambulumbekezdése így szól:

„(1) A Bizottság olyan információkkal rendelkezik, miszerint az [ONP] és/vagy a [CNOP] és/vagy a [CCG] keretében a franciaországi gyógyszerészek között olyan megállapodások és/vagy összehangolt magatartások állnak fenn legalább 2003 óta, amelyek hatással lehetnek a tagállamok közötti kereskedelemre, és amelyeknek célja vagy hatása a belső piacon belüli verseny megakadályozása, korlátozása vagy torzítása, különösen az orvosbiológiai elemzések szolgáltatásának piacán. Ez a magatartás többek között olyan határozatokban nyilvánult meg, amelyeknek célja gyógyszerészeknek és/vagy jogi személyeknek az orvosbiológiai elemzések szolgáltatásának piacára való bejutásának megakadályozása, az utóbbiak hivatkozott piacon folytatott tevékenységének korlátozása vagy arról való kizárása.

(2) Az [ONP] az a szakmai kamara, amelyre a francia állam többek között a gyógyszerészi szakmai kötelezettségek tiszteletben tartása biztosításának, a szakma becsülete és függetlensége védelme biztosításának, a gyógyszerészek szakértelme felügyeletének, illetve a közegészség és az ellátás minőségének, és különösen a szakmai aktusok biztonságának előmozdításához való hozzájárulás feladatát ruházta. Az [ONP] egy nemzeti tanácsból és hét szekcióból áll, amelyekbe a gyógyszerészek be vannak osztva: például a G. szekcióba tartoznak az állami és magán orvosbiológiai elemzőlaboratóriumokban dolgozó biológus gyógyszerészek. Az [ONP] és tanácsai polgári jogi jogalanyisággal rendelkeznek.

(3) Az [ONP] és tanácsai hatáskörrel rendelkeznek a gyógyszerészi szakmába való belépés és e hivatás gyakorlásának ellenőrzésére, valamint fegyelmi szankciók kiszabására azon gyógyszerészekkel, illetve jogi személyekkel szemben, akik vagy amelyek a gyógyszerészi szakmával kapcsolatos tevékenységet végeznek, így például azon biológus gyógyszerészekkel szemben, akik állami és magán orvosbiológiai elemzőlaboratóriumokban gyakorolják hivatásukat. A gyógyszerészi szakmába való belépés ellenőrzése az egyes szekciók szakmai névjegyzékébe való felvétel igazgatásán keresztül

történik. A gyógyszerészek, illetve azon jogi személyek valamely szekció szakmai névjegyzékébe való felvétele, akik vagy amelyek a gyógyszerészi szakmával kapcsolatos tevékenységet végeznek, a gyógyszerészi szakmával kapcsolatos összes tevékenység végzésének jogi előfeltétele. Az adott szekció szakmai névjegyzékét a szekció központi tanácsa tartja naprakészen. A gyógyszerészi szakmával kapcsolatos bármilyen tevékenységtől való átmeneti vagy végleges eltiltásban megnyilvánuló szankciókat vagy az [ONP], vagy annak tanácsai közlik; e döntések az érintett gyógyszerésznek és/vagy jogi személynek a szekció szakmai névjegyzékéből való átmeneti vagy végleges törlését vonják maguk után.

(4) A Bizottság olyan információkkal rendelkezik, miszerint az [ONP] keretében a franciaországi gyógyszerészek között megállapodások és/vagy összehangolt magatartások állnak fenn azon gyógyszerészek, illetve azon jogi személyek tekintetében, akik vagy amelyek orvosbiológiai elemzésre vonatkozó szolgáltatásokat kívánnak nyújtani, és e magatartás olyan határozatok formájában nyilvánul meg, amelyek megtagadják az utóbbi személyeknek a G. szekció szakmai névjegyzékébe való felvételét, amelyek nem tartják napra készen e tagok szakmai névjegyzékbe történő felvételét, és/vagy megtiltják számukra tevékenységük végzését, és amelyeknek célja vagy hatása az orvosbiológiai elemzésre vonatkozó szolgáltatások piacán belüli verseny korlátozása."

8 A megtámadott határozat nyolcadik és kilencedik preambulumbekezdése a következőket tartalmazza:

„E vizsgálat hatékonyságának biztosítása érdekében […] nélkülözhetetlen, hogy a feltételezett jogsértésekben feltehetőleg részt vevő vállalkozások társulásai ne értesüljenek előzetesen arról.

Következésképpen a Bizottság kénytelen az 1/2003 rendelet 20. cikk (4) bekezdése alapján olyan határozatot hozni, amelyben elrendeli, hogy valamely vállalkozások társulása vizsgálatnak vesse alá magát."

9 A megtámadott határozat 1. cikkének első bekezdése a következőképpen szól:

„Az [ONP], a [CNOP] és a [CCG] köteles olyan vizsgálatnak alávetni magát, amely az [ONP] keretében a franciaországi gyógyszerészek között létrejött megállapodásokban és/vagy összehangolt magatartásokban való részvételre és/vagy azok végrehajtására, valamint e megállapodásoknak és/vagy összehangolt magatartásoknak az [EK 81. cikket] és/vagy [EK 82. cikket] sértő határozatok formájában többek között az orvosbiológiai elemzésre vonatkozó szolgáltatások piacán történő megnyilvánulásaira vonatkozik. Ez a magatartás többek között olyan határozatokban nyilvánul meg, amelyeknek célja gyógyszerészeknek és/vagy jogi személyeknek az orvosbiológiai elemzések szolgáltatásának piacára való bejutásának megakadályozása, az utóbbiaknak a hivatkozott piacon folytatott tevékenységének korlátozása vagy arról való kizárása."

10 A megtámadott határozat 2. cikke kijelenti, hogy a vizsgálat 2008. november 12-én kezdődhet, amely napon a Bizottság a vizsgálatot meg is indította a felperesek székhelyén.

11 A megtámadott határozat 3. cikke a következőképpen rendelkezik:

„A jelen határozat címzettjei az [ONP], a [CNOP] és a [CCG]:

E határozatot a vizsgálat megkezdése előtt közölni kell a címzett vállalkozások társulásával […]"

Eljárás és a felek kérelmei

12 A Törvényszék Hivatalához 2009. január 21-én benyújtott keresetlevelükkel a felperesek megindították a jelen eljárást.

13 Keresetlevelükben a felperesek kérték a jelen ügy és a T-24/09. sz. ügy egyesítését. A negyedik tanács elnöke e kérelmet elutasította.

14 Ugyanezen a napon külön iratként a Törvényszék Hivatalához érkezett kérelmükkel a felperesek azt kérték, hogy az ügyet a Törvényszék eljárási szabályzata 76a. cikkében foglalt gyorsított eljárás szerint bírálják el. A Törvényszék negyedik tanácsa 2009. február 19-i határozatával e kérelmet elutasította.

15 Az előadó bíró jelentése alapján a Törvényszék (negyedik tanács) úgy határozott, hogy megnyitja a szóbeli szakaszt, és a Törvényszék eljárási szabályzatának 64. cikkében előírt pervezető intézkedések keretében írásban kérdést intézett a felperesekhez. A felperesek e kérdésre választ adtak.

16 A Törvényszék a 2009. február 23-i tárgyaláson meghallgatta a felek szóbeli előterjesztéseit és a Törvényszék kérdéseire adott válaszaikat.

17 A felperesek azt kérik, hogy a Törvényszék:

– semmisítse meg a megtámadott határozatot;

– kötelezze a Bizottságot a költségek viselésére.

18 A Bizottság azt kéri, hogy a Törvényszék:

– utasítsa el a keresetet;

– kötelezze a felpereseket a költségek viselésére.

A jogkérdésről

19 A felperesek keresetük alátámasztása érdekében három jogalapra hivatkoznak. Az első jogalap arra vonatkozik, hogy a Bizottság megsértette azon elvet, miszerint a határozat csak jogi személyiséggel rendelkező jogalanynak címezhető. A második jogalap az indokolási kötelezettség megsértésére vonatkozik. A harmadik jogalap az 1/2003 rendelet 20. cikke (4) bekezdésének megsértésére vonatkozik.

Az első, arra vonatkozó jogalapról, hogy a Bizottság megsértette azon elvet, miszerint a határozat csak jogi személyiséggel rendelkező jogalanynak címezhető

A felek érvei

20 A felperesek e jogalap elfogadhatósága tekintetében arra hivatkoznak, hogy nyilvánvaló, hogy a felpereseknek érdeke fűződik az olyan, harmadik személyeknek címzett határozatokkal szembeni eljáráshoz, amelyeknek – különösen a versenyjog területén – negatív hatásai lehetnek rájuk nézve. A jelen ügyben – azon a tényen felül, hogy nyilvánvalóan érdekükben áll a megtámadott határozat megsemmisítését kérni, mivel e határozat közvetlenül érinti őket – jogosultak az ONP jogi személyiségének hiányára vonatkozó jogalapra hivatkozni, mivel a felperesek az e testületet képviselő szervek. Az a tény ugyanis, hogy a Bizottság a megtámadott határozatot kifejezetten az ONP-hez címezte, közvetlen sérelmet okozhat nekik még akkor is, ha a Törvényszék csupán részben semmisíti meg e határozatot. Egyébiránt a felperesek az ONP nevében mint annak képviselő szervei nyújtották be a keresetet.

21 A jogalap érdemi része kapcsán a felperesek arra hivatkoznak, hogy az ONP – különböző tanácsaival ellentétben – nem rendelkezik jogi személyiséggel. Álláspontjuk szerint egy vizsgálatot elrendelő határozat címzettje szükségszerűen csak jogi személyiséggel rendelkező jogalany lehet.

22 A Bizottság arra hivatkozik, hogy a jogalap elfogadhatatlan, és egyébként is alaptalan.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

23 A jogalap elfogadhatóságával kapcsolatosan meg kell állapítani, hogy e jogalap a megtámadott határozat rendelkező részének azon részére vonatkozik, amely a felperesektől eltérő jogalanyra hivatkozik.

24 E tekintetben nem vitatott, hogy a felperesek jogi személyiséggel rendelkeznek. E körülmények között – függetlenül attól a minőségüktől, hogy az ONP képviselő szervei – még ha a Törvényszék a jogalapot érdemben meg is vizsgálja, és arra a következtetésre is jut, hogy a vizsgálatot elrendelő határozatokat nem lehet olyan jogalanyoknak címezni, amelyek nem rendelkeznek jogi személyiséggel, és az ONP ilyen jogalany, ez a megállapítás nem befolyásolja a megtámadott határozat érvényességét, mivel annak a felperesek is címzettjei.

25 Egyébiránt meg kell jegyezni, hogy a Törvényszék egyik írásbeli kérdésére adott válaszukban a felperesek kifejtették, hogy az a tény, hogy a Bizottság a megtámadott határozatot az ONP-nak is címezte, nem befolyásolta azon vizsgálat terjedelmét, amelyet a Bizottság a megtámadott határozat alapján lefolytathatott, mivel a vizsgálat kizárólag a felperesek helyiségeiben folyt, tekintettel arra a tényre, hogy az ONP jogilag nem létezik, és ezért tanácsain felül nem rendelkezik semmiféle képviselettel. E körülmények között a megtámadott határozat azon indokból való megsemmisítése, hogy annak címzettje volt az ONP, egyáltalán nem hatna ki a felperesekkel szemben lefolytatott vizsgálat terjedelmére és eredményére.

26 Meg kell tehát állapítani, hogy a megtámadott határozat azon indokból való megsemmisítése, hogy annak címzettje volt az ONP, nem járna semmi előnnyel a felperesekre nézve. Következésképpen az első jogalapot el kell utasítani.

Az indokolási kötelezettség megsértésére vonatkozó, második jogalapról

A felek érvei

27 A felperesek álláspontja szerint az indokolás követelményét az ügy körülményeire, így többek között a jogi aktus tartalmára figyelemmel kell értékelni, különösen mivel az indokolási kötelezettség a 1950. november 4-én Rómában aláírt, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény (a továbbiakban: EJEE) 8. cikke tükrében alapvető jelleggel bír. A felperesek szerint a jelen ügy eltér egy olyan vizsgálattól, amely során a Bizottság olyan jogalannyal szemben folytat vizsgálatot, amelynek vállalkozási minőségéhez nem fér kétség. A jelen ügyben a megtámadott határozat címzettjei az ONP, a CNOP és a CCG, ám kérdéses, hogy az 1/2003 rendelet 20. cikkének (4) bekezdése értelmében melyik jogalanyt lehet vállalkozásként vagy vállalkozások társulásaként meghatározni. A felperesek azt állítják, hogy nem tudják, hogy mely jogalanyok minősülnek olyan vállalkozásnak vagy vállalkozások társulásának, amelyekkel szemben a Bizottság jogosult alkalmazni a hivatkozott rendelkezést, és hogy ezt a Bizottság hogyan elemzi. Kijelentik, hogy emiatt a megtámadott határozat kézhezvétele pillanatában nem ismerhették meg a velük szemben hozott intézkedés igazolását, ami az EJEE 8. cikke értelmében a lakóhely tiszteletben tartásához való jog megsértésének minősül, és e határozatot megfelelő biztosítékokkal kellett volna ellátni. Ennélfogva a megtámadott határozat indokolása nem teszi lehetővé, hogy a Törvényszék bírósági felülvizsgálati jogával éljen.

28 A felperesek álláspontja szerint a Bizottság azt sugalmazza, hogy a valamely jogi személy helyiségei tekintetében biztosított védelem terjedelme kisebb, mint a természetes személyek lakóhelye tekintetében biztosított védelem, és ennélfogva úgy véli, hogy az indokolás a valamely jogi személy helyiségeiben történő vizsgálatot elrendelő határozat esetében szűkszavúbb lehet. Ezt az érvelést elutasítják azon indokból, hogy az EJEE 8. cikke alapján a vállalkozások helyiségeinek biztosított védelem

egyenértékű kell, hogy legyen a természetes személyek helyiségeinek nyújtott védelemmel, és annak terjedelme semmi esetre sem lehet szűkebb. Ezzel kapcsolatosan Mischo főtanácsnoknak a Bíróság C-94/00. sz. Roquette Frères ügyben 2002. október 22-én hozott ítéletére (EBHT 2002., I-9015. o.) vonatkozó indítványára (EBHT 2002., I-9011. o.) hivatkoznak.

29 A felperesek egyébiránt válaszukban arra hivatkoznak, hogy az indokolási kötelezettség az érintett vállalkozások védelemhez való jogának alapvető biztosítékát jelenti. Ezért e kötelezettség mértéke nem korlátozható a vizsgálat hatékonyságával kapcsolatos megfontolások alapján. A felperesek véleménye szerint ugyan igaz, hogy a Bizottság nem köteles sem a feltételezett jogsértésekről birtokában lévő valamennyi információt közölni a vizsgálatot elrendelő határozat címzettjével, sem pedig e jogsértéseket jogilag pontosan minősíteni, ugyanakkor világosan meg kell jelölnie a vizsgálni kívánt feltételezéseket. A helyszíni vizsgálat igazoltságának megállapításához a Bizottság köteles a vizsgálatot elrendelő határozatban részletesen nyilvánvalóvá tenni, hogy olyan jelentős információkkal és tárgyi bizonyítékokkal rendelkezik, amelyek alapján az érintett vállalkozás azzal gyanúsítható, hogy megsértette a versenyszabályokat. A védelemhez való jogot a Bizottság a közigazgatási eljárás megindításától kezdődően – amelynek részét képezi a megtámadott határozat – köteles betartani.

30 A felperesek úgy vélik, hogy a megtámadott határozat mindazonáltal nem tünteti fel világosan, hogy a Bizottság által feltételezett és a vizsgálatot indokoló magatartást a Bizottság kizárólag az ONP-nak, kizárólag a CCG-nek, vagy e jogalanyok összességének kívánja betudni, mivel lehetetlen meghatározni, hogy melyik esetet kívánta a Bizottság vizsgálat során ellenőrizni. Továbbá a felperesek előadják, hogy a megtámadott határozat nem határozza meg, hogy az ONP és/vagy a felperesek mely tevékenységei igazolják e határozatot.

31 A felperesek válaszukban és a tárgyalás során továbbá arra hivatkoznak, hogy a Bizottság megsértette védelemhez való jogukat. A megtámadott határozatban használt kifejezések ugyanis lehetővé tették a Bizottság számára, hogy számos, lekülönbözőbb

témájú dokumentumot foglaljon le. Ezért a felperesek listát készítettek a lefoglalt dokumentumok különböző típusairól. A felperesek a tárgyaláson továbbá kijelentették, hogy védelemhez való joguk megsértését az is megerősítette, hogy a kifogásközlés – amelyet a kereset benyújtását követően kaptak kézhez – a megtámadott határozatban említett, a gyógyszerészi szakmához való hozzáférés feltételeire vonatkozó kifogástól eltérő kifogásra hivatkozik.

32 A Bizottság arra hivatkozik, hogy a megtámadott határozatot jogilag megkövetelt módon indokolta.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

33 A Bizottság vizsgálatot elrendelő határozata tekintetében az 1/2003 rendelet 20. cikkének (4) bekezdése meghatározza az ilyen határozatban kötelezően szerepeltetendő lényegi elemeket, kötelezve a Bizottságot a határozat indokolására, a helyszíni vizsgálat tárgyának és céljának, a vizsgálat kezdete napjának, az említett rendelet 23. és 24. cikkében előírt büntetéseknek, valamint az ilyen határozattal szemben az uniós bíróságok előtt nyitva álló jogorvoslatnak a megjelölésével. Az ítélkezési gyakorlat figyelemmel e rendelkezés tartalmára pontosította vizsgálatot elrendelő határozatok indokolási kötelezettségének terjedelmét (lásd a Törvényszék T-340/04. sz., France Télécom kontra Bizottság ügyben 2007. március 8-án hozott ítéletének [EBHT 2007., II-573. o.] 50–53. pontját, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

34 A jelen ügyben meg kell állapítani, hogy a megtámadott határozat lehetővé teszi a felperesek részére, hogy a hivatkozott rendelkezés által szabályozott lényegi elemeket – így különösen a helyszíni vizsgálat tárgyát és célját – beazonosítsák. A megtámadott határozat tárgya ugyanis annak első preambulumbekezdésében és 1. cikkében is a következőképpen szerepel: az [ONP] és/vagy a [CNOP] és vagy a [CCG] keretében

a franciaországi gyógyszerészek között olyan megállapodások és/vagy összehangolt magatartások léteznek legalább 2003 óta, amelyek hatással lehetnek a tagállamok közötti kereskedelemre, és amelyeknek célja vagy hatása a belső piacon belüli verseny megakadályozása, korlátozása vagy torzítása, különösen az orvosbiológiai elemzések szolgáltatásának piacán. A negyedik preambulumbekezdés hozzáfűzi még, hogy a Bizottság olyan információkkal rendelkezik, miszerint e megállapodások és/vagy összehangolt magatartások olyan határozatok formájában nyilvánultak meg, amelyek megtagadják az érintett személyeknek a G. szekció szakmai névjegyzékébe való felvételét, nem tartják naprakészen e tagok szakmai névjegyzékbe történő felvételét, és/vagy megtiltják számukra tevékenységük végzését, és amelyeknek célja vagy hatása az orvosbiológiai elemzésre vonatkozó szolgáltatások piacán belüli verseny korlátozása, és ezzel pontos tájékoztatást nyújt azon előfeltételezésekről, amelyeket ellenőrizni kíván. A helyszíni vizsgálat célját a hatodik és hetedik preambulumbekezdés tartalmazza, amelyek megjegyzik, hogy a helyszíni vizsgálatnak lehetővé kell tennie a Bizottság számára, hogy tudomást szerezzen az összes esetleges megállapodásról és/vagy összehangolt magatartásról, azok hátteréről, valamint az érintett vállalkozások vagy azok társulásainak kilétéről, hozzátéve, hogy a Bizottságnak oka van azt feltételezni, hogy a szóban forgó megállapodások és/vagy összehangolt magatartások és/vagy határozatok létezéséről és működéséről az ONP-n és tanácsain belül korlátozott számú személynek van tudomása.

35 A felperesek mindemellett lényegében arra hivatkoznak, hogy a jelen ügyben a Bizottságra háruló indokolási kötelezettséget az EJEE 8. cikkében előírt, és az Emberi Jogok Európai Bíróságának (a továbbiakban: EJEB) ítélkezési gyakorlata, valamint a magánélet védelméhez való, a fenti 28. pontban hivatkozott Roquette Frères ügyben Mischo főtanácsnok által előterjesztett indítvány által értelmezett jog tükrében kell értékelni. E jog értelmében a Bizottságnak – egy, vállalkozásoknál vagy vállalkozások társulásainál vizsgálatot elrendelő határozat keretében – olyan indokolási kötelezettsége áll fenn, amely ahhoz a kötelezettséghez hasonlít, amely a magánszemélyeknél történő helyszíni vizsgálat tekintetében áll fenn.

36 Mivel a felperesek utalnak a megtámadott határozat a vállalkozásokra vagy vállalkozások társulásaira vonatkozó minősítésére, meg kell jegyezni, hogy a megtámadott határozat 3. cikkének első bekezdése (lásd a fenti 11. pontot) megjegyzi, hogy e határozat címzettjei az ONP, a CNOP és a CCG. E rendelkezés második bekez-

déséből pedig az tűnik ki, hogy a címzettek vállalkozások társulásának minősülnek, és nem vállalkozásoknak. Annak ellenére, hogy a megtámadott határozat bizonyos preambulumbekezdései az „érintett vállalkozások/vállalkozások társulásaira" hivatkoznak, annak 3. cikke egyértelmű. Egyébiránt a megtámadott határozat egyéb utalásaiból – például a nyolcadik és kilencedik preambulumbekezdésből (lásd a fenti 8. pontot), valamint a bírságokról és pénzbüntetésekről szóló végső szakaszból – világosan kitűnik, hogy a Bizottság a címzetteket vállalkozások társulásának tekinti. A felperesek által állítottakkal ellentétben a megtámadott határozat egyértelmű azon kérdés tekintetében, hogy kik a címzettjei, és hogy a Bizottság azokat az 1/2003 rendelet 20. cikk (4) bekezdése értelmében vállalkozásoknak vagy vállalkozások társulásainak tekinti. Ezen érvet tehát el kell utasítani.

37 Mivel tehát a felperesek arra kívánnak hivatkozni, hogy a Bizottság köteles lett volna a megtámadott határozatban részletesen indokolni, hogy miért tekintette őket vállalkozások társulásának, először is meg kell jegyezni, hogy a megtámadott határozat második és harmadik preambulumbekezdése (lásd a fenti 7. pontot) kifejti, hogy az ONP az a szakmai kamara, amelyre a francia állam többek között a gyógyszerészi szakmai kötelezettségek tiszteletben tartása biztosításának, a szakma becsülete és függetlensége védelme biztosításának, a gyógyszerészek szakértelme felügyeletének, illetve a közegészség és az ellátás minőségének, és különösen a szakmai aktusok biztonságának előmozdításához való hozzájárulás feladatát ruházta. Azt is kijelenti, hogy ONP egy nemzeti tanácsból és hét szekcióból áll, amelyekbe a gyógyszerészek be vannak osztva; a G. szekcióba tartoznak az állami és magán orvosbiológiai elemzőlaboratóriumokban dolgozó biológus gyógyszerészek. Azt is meghatározza, hogy a szóban forgó jogalanyok milyen ellenőrzési hatáskörrel rendelkeznek a gyógyszerész, illetve biológus gyógyszerész szakmába való belépés terén.

38 Megállapítandó tehát, hogy ez az indokolás lehetővé teszi annak megértését, hogy a Bizottság úgy véli, hogy az ONP a gyógyszerész, illetve biológus gyógyszerészi szakma kamarája, amelyre a francia állam bizonyos hatásköröket ruházott át. Kiderül továbbá, hogy a Bizottság a CNOP és a CCG ONP-n belüli létezésére hivatkozik. E megállapítások nyújtanak egyes olyan elemeket, amelyek magyarázatot adnak arra, hogy a Bizottság miért tekintette az ONP-t és a felpereseket vállalkozások társulásának. Mindazonáltal meg kell állapítani, hogy a megtámadott határozat nem tartalmaz

különös érvelést azzal kapcsolatosan, hogy milyen indokok alapján minősülhet – mint a jelen ügyben is – egy szakmai testület és annak szervei az 1/2003 rendelet 20. cikk (4) bekezdése értelmében vállalkozások társulásainak.

39 Mindazonáltal emlékeztetni kell, hogy valamely egyedi határozat megindokolása EK 253. cikkből általánosan következő kötelezettségének célja az érintett részére elegendő tájékoztatás biztosítása annak eldöntéséhez, hogy a határozat megalapozott-e, vagy hogy adott esetben valamely, az érvényességének vitatását lehetővé tevő hibában szenved-e, valamint annak lehetővé tétele, hogy az uniós bíróság gyakorolja a határozat jogszerűsége feletti ellenőrzését. E kötelezettség terjedelme a tárgybeli jogi aktus jellegétől és elfogadásának körülményeitől, valamint az érintett területen hozott jogszabályok összességétől függ (a Bíróság 185/83. sz. Interfacultair Instituut Electronenmicroscopie ügyben 1984. október 25-én hozott ítéletének [EBHT 1984., 3623. o.] 38. pontja, az Elsőfokú Bíróság T-349/03. sz., Corsica Ferries France kontra Bizottság ügyben 2005. június 15-én hozott ítéletének [EBHT 2005., II-2197. o.] 62. és 63. pontja, valamint a fenti 33. pontban hivatkozott France Télécom kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 48. pontja).

40 A megtámadott határozat jellegét, és azon hátteret tekintve, amelyben létrejött, még ha a felperesek jogosan is hivatkoznak arra az ítélkezési gyakorlat értelmében, hogy a magánélet EJEE 8. cikkében szabályozott védelmét tiszteletben kell tartani, és hogy a lakóhely védelme a társaságok helyiségeire is kiterjed (lásd ebben az értelemben az EJEB Colas Est és társai kontra Franciaország ügyben 2002. április 16-án hozott ítéletének 41. §-át; lásd továbbá az [EK 81.] és az [EK 82.] cikk végrehajtásáról szóló első, 1962. február 6-i 17. tanácsi rendelet (HL 1962. L 13., 204. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 3. o.) 17. tanácsi rendelet tekintetében a fenti 28. pontban hivatkozott Roquette Frères ügyben hozott ítélet 27. pontját, valamint a C-121/04. P. sz., Minoan Lines kontra Bizottság ügyben 2005. november 17-én hozott végzés [az EBHT-ban nem tették közzé] 31. pontját), a Bíróság azt is hangsúlyozta, hogy fontos a helyszíni vizsgálatok – amelyek lehetővé teszik a Bizottság számára, hogy a versenyjog terén a Szerződés őrzőjének szerepét gyakorolhassa – hatékony érvényesülésének megóvása. Végül a Bizottságnak az EK 81. cikkre vagy EK 82. cikk

alkalmazására vonatkozó eljárás alá vont vállalkozás üzlethelyiségeibe való bejutása hatékonyságának megóvása érdekében e jog azt is magában foglalja, hogy a Bizottság jogosult olyan különféle információk felkutatására, amelyek még nem ismertek, vagy amelyeket nem sikerült teljes mértékben azonosítani (lásd a 17. rendelet tekintetében a Bíróság 46/87. és 227/88. sz., Hoechst kontra Bizottság egyesített ügyekben 1989. szeptember 21-én hozott ítéletének [EBHT 1989., I-2859. o.] 27. pontját, valamint a fent hivatkozott Minoan Lines ügyben hozott végzés 36. pontját).

41 Ebből az következik, hogy a közigazgatási eljárásnak azon szakaszát tekintve, amelynek során a vizsgálatot elrendelő határozatok születnek, a Bizottság az adott pillanatban még nem rendelkezik olyan pontos információkkal, amelyek lehetővé tennék számára annak elemzését, hogy a szóban forgó határozatokban megnevezett magatartások vagy aktusok az EK 81. cikk értelmében vállalkozások vagy vállalkozások társulásai határozatainak minősülnek-e. Pontosan a vizsgálatot elrendelő határozatok sajátos jellegét figyelembe véve határozta meg egyértelműen az indokolásra vonatkozó ítélkezési gyakorlat azon információk típusát, amelyeket a vizsgálatot elrendelő határozatnak tartalmaznia kell ahhoz, hogy lehetővé tegye a címzettek részére védelemhez való joguknak a közigazgatási eljárás e szakaszában való gyakorlását. Amennyiben a Bizottságot e tekintetben szigorúbb indokolási kötelezettségnek vetnénk alá, nem vennénk kellően figyelembe a helyszíni vizsgálat előzetes jellegét, amely vizsgálatnak éppen az a célja, hogy lehetővé tegye a Bizottság számára, hogy a közigazgatási eljárás egy későbbi szakaszában állapítsa meg, hogy adott esetben az uniós versenyjogi jogsértéseket a vizsgálatot elrendelő határozat címzettjei vagy harmadik személyek követték-e el. Ugyanis – amint az a megtámadott határozat szövegéből is kitűnik – a szóban forgó megállapodások és összehangolt magatartások nem tekinthetők megállapítottnak, csak feltételezettnek (lásd ebben az értelemben analógia útján a Bíróság 97/87–99/87. sz., Dow Chemical Ibérica és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 1989. október 17-én hozott ítéletének [EBHT 1989., 3165. o.] 55. pontját).

42 Továbbá az érintett területen hozott jogszabályokkal kapcsolatosan – amely jogszabályokat a harmadik jogalap keretében fogunk megvizsgálni – pontosítani kell, hogy a Bíróság a korábbiakban többek között a felperesek által hivatkozott C-309/99. sz., Wouters és társai ügyben 2002. február 19-én hozott ítéletében (EBHT 2002., I-1577. o.) úgy ítélte meg, hogy valamely szellemi szabadfoglalkozást gyakorló személyeket képviselő szakmai kamara nincs eleve kizárva az EK 81. cikk hatálya alól.

43 E körülmények között, tekintettel különösen a megtámadott határozat fentiekben kifejtett természetére és az érintett területen hozott jogszabályokra, meg kell állapítani, hogy a Bizottság – az e tekintetben a megtámadott határozat második és harmadik preambulumbekezdésében kifejtetteken felül – nem volt köteles a megtámadott határozatban különös jogi elemzést nyújtani azon jogalapra vonatkozóan, amelynek alapján a címzetteket vállalkozások társulásának tekintette (lásd a fenti 7., 37. és 38. pontot).

44 Továbbá a felperesek által először a válasz szakaszában felhozott és a tárgyalás során megismételt védelemhez való jog megsértésére vonatkozó érvvel és különösen a Bizottság által lefoglalt dokumentumok típusával kapcsolatosan meg kell állapítani, hogy a kereset csupán arra szorítkozik – miután emlékeztet az indokolási kötelezettségre vonatkozó ítélkezési gyakorlatra –, hogy megjegyezze, hogy a megtámadott határozatot a címzettek természetére (vállalkozások és/vagy vállalkozások társulásai) nézve nem indokolták megfelelően, ám nem tartalmaz a címzettek védelemhez való jogának jelen ügyben történt megsértésére vonatkozó kifogást.

45 Az a tény, hogy a vizsgálatot elrendelő határozatok keretében fennálló indokolási kötelezettség kifejezetten a címzettek védelemhez való jogára vonatkozik, nem ellentétes azzal, hogy a védelemhez való jog megsértése, amely természetét tekintve egyénhez kötődő jogsértés, ne minősüljön lényeges eljárási szabály megsértésének, amit ezért nem kell hivatalból vizsgálni (a Törvényszék T-67/00., T-68/00., T-71/00. és T-78/00. sz., JFE Engineering és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2004. július 8-án hozott ítéletének [EBHT 2004, II-2501. o.] 425. pontja, és a fenti 39. pontban hivatkozott Corsica Ferries France kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 77. pontja). Következésképpen a felperesek által először a válasz szakaszában felhozott és a tárgyalás során megismételt, a védelemhez való jog megsértésére vonatkozó kifogást az eljárási szabályzat 48. cikke 2. §-ának értelmében el kell utasítani.

46 Végül a kifogásközlés tartalmára vonatkozóan felhozott kifogásokkal kapcsolatosan elegendő megállapítani, hogy ez az elem a megtámadott határozat meghozatalát követően merült fel, és nem hat ki a szóban forgó határozat jogszerűségére, mivel annak jogszerűségét az aktus elfogadásának időpontjában létező ténybeli és jogi elemek alapján kell értékelni (lásd a Törvényszék T-322/01. sz., Roquette Frères kontra

Bizottság ügyben 2006. szeptember 27-én hozott ítéletének [EBHT 2006., II-3137. o.] 325. pontját, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

47 Következésképpen a második jogalapot el kell utasítani.

Az 1/2003 rendelet 20. cikke (4) bekezdésének megsértésére vonatkozó, harmadik jogalapról

48 A jogalap két részre osztható. Az első rész az ONP és a felperesek vállalkozásokként történt állítólagosan téves minősítésére, míg a második rész a fentiek vállalkozások társulásaként történt állítólagosan téves minősítésére vonatkozik.

Az ONP és a felperesek vállalkozásokként történt állítólagosan téves minősítésére vonatkozó, első részről

– A felek érvei

49 A felperesek vitatják, hogy az ONP, illetve saját maguk vállalkozások lennének, mivel nem végeznek semmiféle kereskedelmi vagy gazdasági tevékenységet. Tevékenységük közhatalmi jellegű. Álláspontjuk szerint a megtámadott határozat szövegéből hátrányos kétértelműséget eredményez, mivel a határozat nem határozza meg

egyértelműen, hogy a címzetteket vállalkozásoknak vagy vállalkozások társulásának kell-e tekinteni.

50 A Bizottság vitatja a felperesek érvelését.

– Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

51 Amint az a fenti 36. pontban szerepel, a megtámadott határozatból egyértelműen kiderül, hogy a címzettek vállalkozások társulásának minősülnek, és nem vállalkozásoknak. A harmadik jogalap első részét ezért el kell utasítani.

Az ONP és a felperesek vállalkozások társulásaként történt állítólagosan téves minősítésére vonatkozó, második részről

– A felek érvei

52 A felperesek vitatják, hogy az ONP, illetve saját maguk vállalkozások társulása lennének. Lényegében a fenti 42. pontban hivatkozott Wouters és társai ügyben hozott ítéletre hivatkoznak, amely kétlépcsős érvelést tartalmaz annak vizsgálata tekintetében, hogy valamely szakmai kamara vállalkozások társulásának minősíthető-e. Először is azt kellene meghatározni, hogy a szóban forgó kamara tagjai vállalkozások-e a közösségi versenyjog értelmében, majd azt, hogy e tevékenységek nem esnek-e jellegüknél

fogva vagy a Bíróság által megállapított kritériumok alapján a gazdasági tevékenységek körén kívül.

53 Elsősorban a felperesek megjegyzik, hogy az EK 81. cikk értelmében az ONP nem minden tagja vállalkozás, mivel egyes tagok köztisztviselők. Különösen az ONP G. és H. szekciójának szakmai névjegyzékébe felvett, a kórházi ágazatban dolgozó gyógyszerészekről van szó. Egyébiránt egy másik kategória tagjai, a gyógyszerészeti tudományokat oktató egyetemi tanárok ugyancsak köztisztviselők. Továbbá az OPN-be felvett gyógyszerészek jelentős részét kitevő alkalmazott gyógyszerészek sem tekinthetők vállalkozásoknak. E tekintetben a felperesek vitatják a Törvényszék T-217/03. és T-245/03. sz., FNCBV és társai egyesített ügyekben 2006. december 13-án hozott ítéletének (EBHT 2006., II-4987. o.) relevanciáját.

54 Egyébiránt a felperesek vitatják a francia Conseil de la concurrence (Versenyhivatal) 1997. március 18-i határozatának, valamint a francia Cour de cassation fenti határozatot helybenhagyó 2000. május 16-i ítéletének relevanciáját, amely versenyjogi jogsértést állapított meg a gyógyszerek házhozszállítása piacának területén. Arra hivatkoznak, hogy ez a határozat, illetve ítélet – amely kifejezetten az ONP A. szekciójára vonatkozik – nem állapította meg, hogy az ONP vállalkozások társulása lenne, és csupán annak megállapítására támaszkodnak, hogy a hivatkozott A. szekció túllépett közhatalmi jellegű hatáskörén, miközben a CCG egyáltalán nem lépte túl jogszerű hatáskörét.

55 Másodsorban a felperesek úgy vélik, hogy tevékenységük, illetve az ONP tevékenysége távol áll a gazdasági tranzakciók világától, tekintettel arra, hogy a szolidaritás elvére alapított társadalmi feladatot is ellátnak, és gyakorolják a közhatalom tipikus előjogait.

56 A felperesek társadalmi feladatuk kapcsán a közegészségügyi kódex L 4231-2. cikkének (6) bekezdésére hivatkoznak, amelynek értelmében az összes központi tanács képviselőiből – így a CCG-ből is – álló CNOP „nemzeti szinten foglalkozhat bármilyen kölcsönös segítségnyújtásra és szakmai szolidaritásra vonatkozó kérdéssel, így többek között kártérítési ügyekkel és nyugdíjakkal". Az így meghatározott társadalmi feladat a szolidaritáson nyugszik, amely abban ölt testet, hogy a tagok tagdíjbefizetéseinek egy része a nehéz helyzetben lévő vagy nyugdíjas gyógyszerészek megsegítésére fordítható.

57 Annak megállapításához, hogy a felperesek a közhatalom tipikus előjogait gyakorolják, a francia jogszabályok alapján felsorolják tevékenységeiket. Így többek között igazságszolgáltatási és közigazgatási feladatokat is ellátnak.

58 Igazságszolgáltatási feladatuk kapcsán kifejtik, hogy szakmai kamaraként a francia jog szerint hasonlóak a közigazgatási jellegű bíróságokhoz, és hogy fegyelmi bizottságaikban közigazgatási bíró elnököl. Egyébiránt teljesítik az EK 234. cikk szerinti „tagállami bíróságnak" való minősüléshez meghatározott összes feltételt, és különösen megfelelnek a törvényi eredettel, állandó jellegével, kötelező erejével, az eljárásaik kontradiktórius jellegével, a jogszabályok alkalmazásával és függetlenségükkel kapcsolatos feltételeknek.

59 A közigazgatási jellegű aktusaik közül a felperesek a gyógyszerészek állandó szakmai képzésének megszervezésének jogára, és azon gyógyszerészek felfüggesztésének jogára hivatkoznak, akik egészségi állapota veszélyt jelent hivatásuk gyakorlására nézve, és arra a tényre, hogy az ONP tanácsai felügyelik a deontológiai szabályok betartását. Egyébiránt az ONP működéséhez szükséges tagdíjbefizetésekre való felhívás és a feladatok ellátása ugyancsak a közhatalom tipikus előjogainak minősül. Végül megjegyzik, hogy a törvény a CNOP-t bízta meg az első nemzeti egészségügyi elektronikus dosszié, a gyógyszerészeti dosszié végrehajtásának megszervezésével.

60 Harmadsorban a felperesek három olyan további feltételt sorolnak fel, amelyek mind azt bizonyítják, hogy az uniós versenyjog értelmében a felperesek nem vállalkozások, és nem is vállalkozások társulásai, és amelyeket a Bíróság a fenti 42. pontban hivatkozott Wouters és társai ügyben hozott ítéletben figyelembe is vett. Először is valamely szakmai szervezet igazgatási szervei tagjainak a nemzeti hatóságok általi kinevezéséről, másodszor a szóban forgó szakmai szervezet bizonyos számú közérdekű feltétel betartására vonatkozó kötelezettségéről, harmadszor pedig a szóban forgó szakmai szervezetnek a tagjaira gyakorolt befolyása hiányáról van szó.

61 A felperesek először is az ONP igazgatási szervei minőségükben összetételük kapcsán megjegyzik, hogy nem kizárólag egyenrangú kollegáik által választott gyógyszerészekből állnak, mivel az állami hatóságok által kinevezett és azok által ellenőrzött köztisztviselők és gyógyszerészeti tudományok képviselői is vannak közöttük.

62 Továbbá a jogalkotó rájuk ruházta a közegészség és az ellátás minőségének előmozdításának feladatát, amely olyan közérdekű feltétel, amelyet minden tevékenységük – így különösen a szakmai névjegyzékbe történő felvétel – során megvalósítanak. Ezzel kapcsolatosan arra hivatkoznak, hogy a Bíróság újabb ítélkezési gyakorlatából az tűnik ki, hogy valamely tagállam az olyan alapvető elvek védelmének keretében, mint például a közegészség, szabályozhatja a valamely szervezet által egy olyan szakma névjegyzékébe való felvétel feltételeit, amely maga is szabályozás tárgya (a Bíróság C-171/07. és C-172/07. sz., Apothekerkammer des Saarlandes és társai egyesített ügyekben 2009. május 19-én hozott ítélete [EBHT 2009., I-4171. o.], valamint C-531/06. sz., Bizottság kontra Olaszország ügyben ugyanazon a napon hozott ítélete [EBHT 2009., I-4103. o.]).

63 A felperesek egyébiránt arra hivatkoznak, hogy nem tudják befolyásolni tagjaik magatartását, amely azt is kizárja, hogy vállalkozások társulásának minősüljenek. Ugyanis egyrészt a CNOP nem jár el közvetlenül a gyógyszerészek szakmai névjegyzékbe történő felvétele kapcsán, mivel a gyógyszerészek szakmai névjegyzékbe való felvételükre vonatkozó kérelmüket valamelyik, az adott területen illetékes központi vagy

regionális tanácshoz nyújtják be, és a CNOP csak a szakmai névjegyzékbe való felvétel elutasítása esetén dönt. Másrészt az orvosbiológiai szakág területén a CCG szakmai névjegyzékbe való felvétellel, vagy annak módosításával kapcsolatos eljárása közvetlenül az állam megyei képviselőjeként eljáró illetékes prefektus (préfet) által kiállított hozzájárulásoktól és engedélyektől függ. A CCG szerepe csupán a nem kötelező vélemények megfogalmazására korlátozódik. Továbbá a CNOP és a CCG a szakmai névjegyzékbe való felvétel és abból való törlés tekintetében kizárólag a törvény által szigorúan meghatározott hatáskörrel rendelkeznek. Hatáskörük kötött, mivel nem utasíthatják el egy olyan szakmabeli szakmai névjegyzékbe történő felvételét, aki minden törvényi feltételnek megfelel. Egyébiránt a szakmai névjegyzékbe történő felvétel elutasításával, illetve abból való törléssel szembeni jogorvoslati lehetőségeket is figyelembe kell venni az e határozatoknak a szakmabeliekre gyakorolt valódi hatásának értékelésekor.

64 Végül a Bizottság azon érvére válaszolva, miszerint a megtámadott határozat címzettjeinek vállalkozásokként vagy vállalkozások társulásaként történő alaki minősítése nem minősül a megtámadott határozat jogszerűségi feltételének, a felperesek arra hivatkoznak, hogy a többek között az EK 5. cikkben, EK 7. cikkben és EK 211. cikkben kimondott hatáskörmegosztás elve azt jelenti, hogy a Bizottság csupán valamely jogalap alapján fogadhatja el határozatait, és csupán akkor, ha az e jogalap által megkívánt összes feltétel teljesül. Tehát szerintük a vállalkozások társulásaként való minősítésnek a vizsgálat pillanatában fenn kell állnia. A megtámadott határozatnak egyébként nincs jogalapja, mivel az 1/2003 rendelet 20. cikkének (4) bekezdése egyértelműen kimondja, hogy Bizottság lefolytathat „a vállalkozásokkal és a vállalkozások társulásaival" kapcsolatos minden szükséges helyszíni vizsgálatot.

65 A Bizottság vitatja a felperesek érvelését.

– Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

66 Elöljáróban emlékeztetni kell, hogy az 1/2003 rendelet (24) preambulumbekezdése úgy szól, hogy a Bizottságot fel kell hatalmazni továbbá arra, hogy elvégezze a Szerződés 81. cikkében megtiltott bármilyen megállapodás, döntés vagy összehangolt magatartás felderítéséhez szükséges helyszíni vizsgálatokat. Ezzel kapcsolatosan az 1/2003 rendelet 20. cikkének (1) bekezdése azt mondja ki, hogy a Bizottság a vállalkozásokkal és a vállalkozások társulásaival kapcsolatos minden szükséges helyszíni vizsgálatot lefolytathat. Az 1/2003 rendelet 20. cikkének (4) bekezdése értelmében a vállalkozások és vállalkozások társulásai kötelesek magukat a Bizottság által határozatban elrendelt helyszíni vizsgálatnak alávetni.

67 Azt is meg kell jegyezni, hogy mivel az EK 81. cikkben és EK 82. cikkben meghatározott versenyszabályokat hajtja végre az 1/2003 rendelet, a 20. cikkében szereplő „vállalkozások" és „vállalkozások társulásai" fogalmak meghatározását főszabály szerint az EK 81. cikk alkalmazásának keretében kell értelmezni.

68 Mindazonáltal figyelembe kell venni a vizsgálatot elrendelő határozatok sajátos jellegét (lásd a fenti 40. pontot). Különösen tekintettel arra a tényre, hogy ezek a határozatok valamely vizsgálat elején születnek, a közigazgatási eljárás e szakaszában nem lehetséges végleges jelleggel felmérni, hogy a címzett jogalanyok vagy egyéb jogalanyok által hozott aktusok vagy határozatok az EK 81. cikkbe ütköző vállalkozások közötti megállapodásoknak, vállalkozások társulásai határozatainak vagy összehangolt magatartásnak, vagy esetleg az EK 82. cikkben meghatározott magatartásnak minősülnek-e. Ugyanis még ha az 1/2003 rendelet 20. cikkének (4) bekezdése úgy is rendelkezik, hogy a Bizottság a vizsgálatot elrendelő határozatban meghatározza annak tárgyát, az eljárás e szakaszában nincs szó konkrét magatartások értékeléséről, mivel a helyszíni vizsgálat célja éppen az, hogy a feltételezett magatartásokra vonatkozó bizonyítékokat szerezzen.

69 Továbbá azt a tényt is figyelembe kell venni, hogy az 1/2003 rendelet olyan hatáskört ruház a Bizottságra, amelynek az a célja, hogy teljesíthesse a Szerződés által számára előírt azon feladatot, hogy biztosítsa a versenyszabályok betartását a közös piacon (lásd a 17. rendelet kapcsán a Bíróság 136/79. sz., National Panasonic kontra Bizottság 1980. június 26-án hozott ítéletének [EBHT 1980., 2033. o.] 20. pontját, valamint fenti 40. pontban hivatkozott Minoan Lines kontra Bizottság ügyben hozott végzésének 34. pontját), amelyre az 1/2003 rendelet (24) preambulumbekezdése is emlékeztet (lásd a fenti 66. pontot). Az ítélkezési gyakorlat ugyancsak megerősítette, hogy a helyszíni vizsgálatok széles körűek lehetnek, és a vállalkozások helyiségeibe, területeire és szállítóeszközeibe történő belépést biztosító jog rendkívüli jelentőséggel bír, mivel a Bizottság számára azt hivatott lehetővé tenni, hogy bizonyítékokat gyűjtsön a versenyszabályok megsértésére azon a helyszínen, ahol ezek általában fellelhetőek (lásd ebben az értelemben a 17. rendelet kapcsán a fenti 40. pontban hivatkozott Hoechst kontra Bizottság ügyben 26. pontját, valamint a fenti 40. pontban hivatkozott Minoan Lines kontra Bizottság ügyben hozott végzésének 35. pontját).

70 A jelen ügyben az ONP-nek és a felpereseknek az 1/2003 rendelet 20. cikkének (4) bekezdése értelmében vállalkozások társulásaként történt minősítésével kapcsolatosan emlékeztetni kell arra, hogy versenyjog szerint a vállalkozás fogalma minden, gazdasági tevékenységet folytató jogalanyra kiterjed, függetlenül azok jogállásától és finanszírozási módjától, továbbá hogy gazdasági tevékenységnek minősül minden olyan tevékenység, amely áruk vagy szolgáltatások adott piacon történő kínálásából áll (a fenti 42. pontban hivatkozott Wouters és társai ügyben hozott ítélet 46. és 47. pontja).

71 Meg kell állapítani, hogy a gyógyszerészek – legalábbis a független gyógyszerészek –, akik ellenérték fejében különösen kiskereskedelmi gyógyszer-értékesítési szolgáltatásokat nyújtanak, és viselik az e tevékenységgel járó pénzügyi kockázatokat. Ezért meg kell állapítani, hogy e személyek gazdasági tevékenységet gyakorolnak, és ennélfogva az EK 81. cikk, EK 82. cikk és EK 86. cikk értelmében vállalkozásoknak minősülnek (lásd ebben az értelemben analógia útján a Bíróság C-180/98–C-184/98. sz., Pavlov és társai egyesített ügyekben 2000. szeptember 12-én hozott ítéletének [EBHT 2000., I-6451. o.] 76. és 77. pontját, valamint fenti 42. pontban hivatkozott Wouters és társai ügyben hozott ítéletének 48. és 49. pontját). A felperesek egyébiránt nem vitatják, hogy az ONP gyógyszerész tagjainak bizonyos hányada a versenyjog értelmében

vállalkozásnak minősül, mivel hivatásukat szabadfoglalkozásúként gyakorolják, és így viselik az ezzel járó pénzügyi kockázatokat.

72 Egyébiránt az A. bizottságba tartozó gyógyszertárban dolgozó gyógyszerészeken és gyógyszerészhelyetteseken felül a G. szekció tagjai, vagyis az orvosbiológiai laboratóriumok vezetői és vezetőhelyettesei ugyancsak megfelelnek a vállalkozás fogalma feltételeinek. Ugyanis még ha – amint a felperesek állítják – a G. szekcióba tartozó gyógyszerészek nagy része az állami és magán orvosbiológiai elemzőlaboratóriumokban alkalmazott biológus gyógyszerész is, legalábbis e bizottság tagjainak bizonyos hányada a versenyjog értelmében vállalkozásnak minősül, amit a felperesek egyébiránt a tárgyalás során a Törvényszék által feltett egyik kérdésre válaszolva meg is erősítettek.

73 A felperesek mindazonáltal arra hivatkoznak, hogy az a tény, hogy tagjaik bizonyos hányada nem minősíthető vállalkozásnak, azt jelenti, hogy a szóban forgó képviselő szervek nem esnek az EK 81. cikk hatálya alá.

74 Meg kell állapítani, hogy ezt az érvet megcáfolja az ítélkezési gyakorlat. A Törvényszék a fenti 53. pontban hivatkozott FNCBV és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítéletben megállapította, hogy az EK 81. cikk értelmében vállalkozásoknak minősülő mezőgazdasági termelőket tömörítő és képviselő szakszervezetek vállalkozások társulásainak minősíthetők ezen rendelkezés alkalmazása tekintetében azon tény ellenére, hogy e szakszervezetekbe a mezőgazdasági termelők házastársai is beléphetnek, többek között amiatt, hogy a Törvényszék szerint mindenesetre az a puszta körülmény, hogy a vállalkozások társulásába olyan személyek, illetve jogalanyok is beléphetnek, amelyek/akik nem minősülnek vállalkozásnak, nem elegendő ahhoz, hogy a társulást az EK 81. cikk (1) bekezdés szempontjából e jellemzőjétől megfossza (a fenti 53. pontban hivatkozott FNCBV és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 55. pontja).

75 A felperesek vitatják a hivatkozott ítélet relevanciáját arra hivatkozva, hogy a Törvényszék ezen ítéletben azt a körülményt tartotta fontosnak, hogy a mezőgazdasági termelők házastársai részt vesznek a családi vállalkozás feladataiban. Ezek a házastársak tehát gazdasági tevékenységet végeztek, amely helyzet nem áll fenn az ONP tagjai nagy részének esetében. Mindazonáltal még ha a Törvényszék valóban meg is említette ezt a körülményt a fenti 53. pontban hivatkozott FNCBV és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 55. pontjában, a felperesek érvelése nem elfogadható, mivel a hivatkozott pont egyértelműen úgy fogalmaz, hogy „mindenesetre" az a körülmény, hogy a vállalkozások társulásába olyan személyek, illetve jogalanyok is beléphetnek, amelyek/akik nem minősülnek vállalkozásnak, önmagában nem elegendő ahhoz, hogy a szóban forgó társulást az EK 81. cikk hatálya alól kivonja.

76 Az ONP és a felperesek tehát olyan szervezetek, amelyek egy adott szakmát gyakorló személyeknek olyan hányadát is tömörítik és képviselik – többek között a gyógyszertárakban dolgozó gyógyszerészeket, valamint az orvosbiológiai laboratóriumok vezetőit –, akik az EK 81. cikk értelmében vállalkozásoknak minősíthetők.

77 Ez a kijelentés elegendő annak megállapításához, hogy a Bizottság az ONP-t és a felpereseket az 1/2003 rendelet 20. cikke (4) bekezdésének értelmében vállalkozások társulásainak minősíthette (lásd ebben az értelemben és analógia útján a fenti 53. pontban hivatkozott FNCBV és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 53. és 54. pontját), és jogszerűen vethette azokat vizsgálat alá a fenti rendelkezés értelmében. Különösen lehetséges, hogy a szóban forgó szervezetek e minőségükben az EK 81. cikkel ellentétes határozatokat hoztak, amely esetben a Bizottság – feladatának megfelelően – jogosult vizsgálatot folytatni, többek között valamely helyszíni vizsgálat során szerzett bizonyítékok alapján.

78 A felperesek által a fenti 42. pontban hivatkozott Wouters és társai ügyben hozott ítéletre vonatkozóan felhozott érvek nem változtathatják meg e következtetést. Ugyanis a jelen ítéletben vizsgált kérdés az volt, hogy amennyiben valamely szakmai kamara – mint például a holland ügyvédi kamara – adott szabályzatot elfogad, vállal-

kozások társulásának, vagy éppen ellenkezőleg, közhatalmi szervnek kell-e minősíteni (a fenti 42. pontban hivatkozott Wouters és társai ügyben hozott ítélet 56. pontja). Mindeközben a jelen ügyben annak a kérdésnek az eldöntése, hogy konkrét közhatalmi előjogaik gyakorlása során a felperesek ki vannak-e zárva az EK 81. cikk hatálya alól, vagy éppen ellenkezőleg, e rendelkezés értelmében egyes aktusaikat vállalkozások társulásai határozatainak kell-e tekinteni, nyilvánvalóan korai, és azt adott esetben a Bizottság által felhozott kifogásokról határozó végleges bizottsági határozat keretében kell dönteni. Egyébiránt a Wouters és társai ügyben hozott ítélet egyértelműen megerősíti, hogy a szakmai kamarák nincsenek eleve kizárva az EK 81. cikk hatálya alól (lásd a fenti 42. pontban hivatkozott Wouters és társai ügyben hozott ítélet 59. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

79 Végül azt is meg kell jegyezni, hogy a megtámadott határozatban elrendelt helyszíni vizsgálat nem kizárólag az EK 81. cikk értelmében vett esetleges vállalkozások társulásai határozataira vonatkozott – amely a fenti 42. pontban hivatkozott Wouters és társai ügyben hozott ítélet tárgya volt –, hanem arra is, hogy a felperesek esetlegesen az ONP keretében a franciaországi gyógyszerészek között létrejött megállapodásokban és/vagy összehangolt magatartásokban vettek részt, továbbá megsérthették az EK 82. cikket.

80 Egyébiránt az ügy aktájából kitűnik, hogy a francia Conseil de la concurrence (Versenyhivatal) több olyan határozatot hozott, amely megállapította, hogy az ONP és/vagy szervei jogsértéseket követtek el, és hogy a francia Cour de cassation e határozatok közül legalább egyet helybenhagyott. A felperesek állításával ellentétben, és függetlenül attól a körülménytől, hogy e határozatok az ONP A. szekciójára, és nem annak G. szekciójára vonatkoztak, ez olyan további bizonyíték, amely arra vezethette a Bizottságot, hogy úgy vélje, hogy az ONP és a felperesek nincsenek eleve kizárva az EK 81. cikk hatálya alól, mivel mind az A., mint a G. szekcióban voltak bizonyos tagok, akik vállalkozásoknak voltak tekinthetők, továbbá mivel a törvény által felsorolt feladatok egyik szekció esetében sem zárták ki, hogy az ONP, illetve a felperesek e törvényi kereten kívül olyan aktusokat fogadjanak el, amelyek sértik az EK 81. cikket.

81 Végül a felperesek által a fenti 62. pontban hivatkozott Apothekerkammer des Saarlandes és társai egyesített ügyekben hozott ítéletre, illetve a Bizottság kontra Olaszország ügyben hozott ítéletre tett hivatkozás kapcsán – amely ítélkezési gyakorlatból az tűnik ki, hogy valamely tagállam az olyan alapvető jogok védelmének keretében, mint például a közegészség, szabályozhatja a valamely szervezet által egy olyan szakma névjegyzékébe való felvétel feltételeit, amely maga is szabályozás tárgya – meg kell állapítani, hogy ezek az ítéletek lényegében a letelepedés szabadságára és a tőke szabad mozgására vonatkozó EK 43. cikknek és EK 56. cikknek a gyógyszerészi szakma gyakorlásával kapcsolatos nemzeti szabályozásra való alkalmazhatóságára vonatkoznak. Ezek az ítéletek tehát irrelevánsak a jelen jogvita eldöntésére nézve, mivel az ítélkezési gyakorlatból az következik, hogy az a tény, hogy ezek a szabályok nem minősülnek a szabad mozgás akadályának, és így eleve nincsen közük a gazdasági tevékenységhez, ez nem jelenti sem azt, hogy az érintett tevékenység szükségszerűen kívül esik az EK 81. cikk és az EK 82. cikk hatályán, sem pedig azt, hogy az említett szabályok nem tesznek eleget e cikkek alkalmazási feltételeinek (lásd ebben az értelemben analógia útján a Bíróság C-519/04. P. sz., Meca-Medina és Majcen ügyben 2006. július 18-án hozott ítéletének [EBHT 2006., I-6991. o.] 31. pontját).

82 A fentiekből következően a Bizottság a megtámadott határozat meghozatalának szakaszában úgy vélhette, hogy az ONP és a felperesek az 1/2003 rendelet 20. cikke (4) bekezdésének értelmében vállalkozások társulásainak minősülnek. Nem állapítható meg tehát, hogy a Bizottság e rendelkezés bármely módon megsértette volna azzal, hogy a megtámadott határozat címzettjeit vállalkozások társulásaként minősítette.

83 Ennélfogva a harmadik jogalap második részét, és így az egész jogalapot el kell utasítani.

84 A fentiek összességéből következik, hogy a keresetet teljes egészében el kell utasítani.

A költségekről

85 Az eljárási szabályzat 87. cikkének 2. §-a alapján a Törvényszék a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. Mivel a felperesek pervesztesek lettek, a Bizottság kérelmének megfelelően saját költségeiken kívül a Bizottságnál költségek viselésére is kötelezni kell őket.

A fenti indokok alapján

A TÖRVÉNYSZÉK (negyedik tanács)

a következőképpen határozott:

1) A Törvényszék a keresetet elutasítja.

2) A Törvényszék a Conseil national de l'Ordre des pharmaciens-t (CNOP) és a Conseil central de la section G de l'Ordre national des pharmaciens-t (CCG) kötelezi a költségek viselésére.

Czúcz Labucka O'Higgins

Kihirdetve Luxembourgban, a 2010. október 26-i nyilvános ülésen.

Aláírások